

โดย พระพรหมมั่งคดลาภารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทะภิกขุ)

ทุกชีวิต...เป็นเช่นนั้นเอง

ได้รับอนุญาตให้จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน

ทุกชีวิต... เป็นเช่นนั้นเอง

...เกิดมาชาติหนึ่ง

ตายก็ไม่เสียใจแล้ว

เพราะได้สร้างสิ่งเป็นประโยชน์

ตลอดกาลนาน...

๙๖ ปี

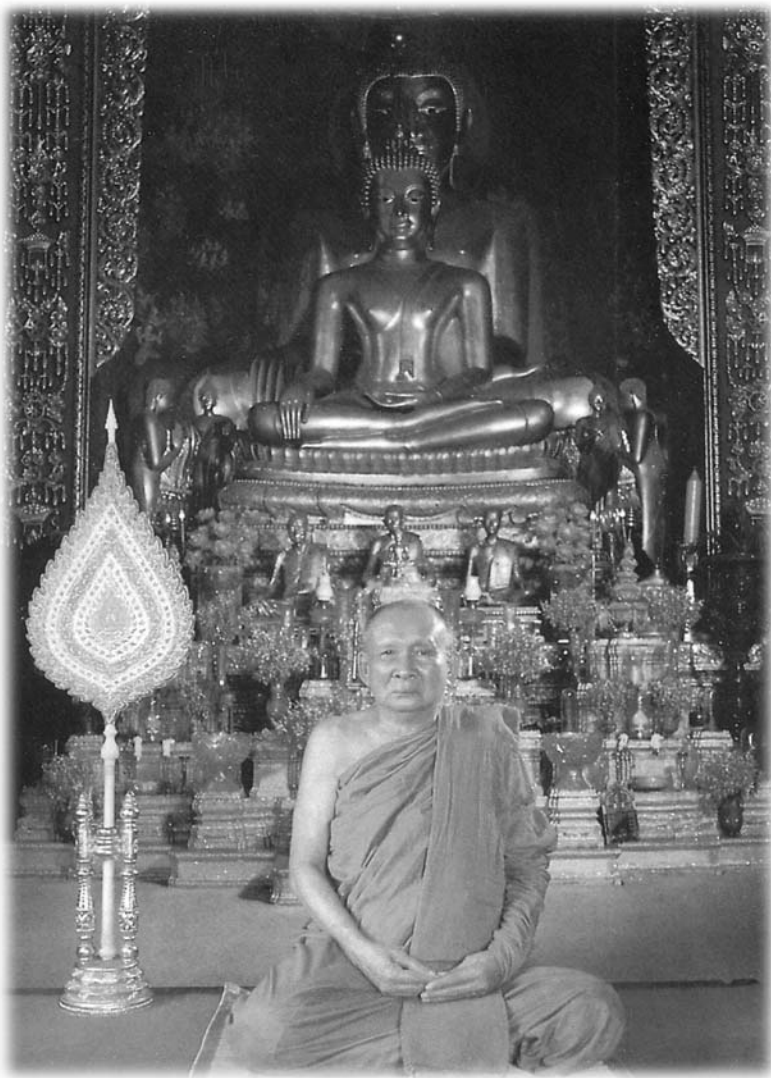
หลวงพ่อบัณฑิตนันทิกช
ชีวิตเพื่องาน งานเพื่อธรรมะ

ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคปัจจัย สร้างอุโบสถกลางน้ำ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
สอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. ๐๒-๕๘๓๘๘๕

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล
 องค์คุ้มครองรักษาประเทศไทยให้ปลอดภัยพ้นจากภัยจากอันตรายทุกสิ่ง
 และขออำนาจบารมีคุณพระศรีรัตนตรัยให้เกิดมีแก่ประชาชนชาวไทยทั่วหน้ากัน

พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙

สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร
(สมเด็จพระสังฆราช รูปที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)

พระพรหมมังคลาจารย์
(ภิกขุปัญญานันทะ)

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

“ฉันเกิดมาเพื่องาน อยู่เพื่องาน

ชีวิตเป็นงาน งานคือชีวิต

ชีวิตคืองานบันดาลสุข

ทำงานให้สนุกเป็นสุขขณะทำงาน

ไม่หวังอะไร ทำเพื่อให้ ไม่ได้เพื่อจะเอา”

ธรรมบรรยาย

พระพรหมมังคลาจารย์ (ภิกขุปัญญานันทะ)

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน

คัดลอกมาจากเทป “ทุกชีวิต.. เป็นเช่นนั้นเอง”
โดยพระธรรมโกศาจารย์ (ตำแหน่งในขณะนั้น)

ทุกชีวิต... เป็นเช่นนั้นเอง

พุทธบริษัททั้งหลาย ณ บัดนี้ถึงเวลา ของการฟัง ปาฐกฐาธรรม อันเป็นหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ขอให้ทุกท่านอยู่ในอาการสงบอย่ามัวเดินไปเดินมา นั่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งที่สามารถได้ยินเสียงจากเครื่องขยายเสียงชัดเจน แล้ว จงตั้งใจฟังด้วยดี เพื่อให้ได้ประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการมาวัด ตามสมควรแก่เวลา

วันอาทิตย์เป็นวันที่หยุดงาน ข้าราชการก็หยุด หยุดให้ ข้าราชการพักผ่อน เขาหยุดงานเพื่อให้คนเข้าวัด แต่คนไม่ค่อยเข้าวัด ชอบไปโรงหนังไปสถานที่ต่าง ๆ หรือไปเที่ยวต่าง จังหวัด ขับรถกันไปชนกันตายไม่ได้ไปเที่ยว อย่างนี้มีอยู่เป็นประจำ ถ้ามาวัดก็คงจะไม่มีเรื่อง เพราะไม่ต้องรีบร้อน มาตามปกติ เข้าวัดแล้วก็จะได้สงบจิตสงบใจ นั่งพักใต้ต้นไม้ ฤดูนี้ต้นไม้บางประเภทก็ออกดอกบานสะพรั่ง ร่วงลงมาบนพื้นดิน ดูแล้วก็สวยงาม ดูแล้วก็ได้ความจริง

ก็ได้ความจริงว่า **“ดอกไม้มันผลิบาน แล้วก็ร่วงลง มาบนพื้นดิน”** ชีวิตของเราก็เหมือนกับดอกไม้ เกิดใหม่ก็ยังดี สดชื่น ยิ้มแย้มแจ่มใส อู้ ๆ อ๊ะ ๆ กับคุณพ่อคุณแม่ แล้วก็โต ขึ้นโตขึ้น แต่ผลที่สุดก็โรยไปกองอยู่ที่ป่าช้า

นั่นคือชีวิต ชีวิตก็เหมือนกับดอกไม้ ร่วงแล้วเค้าก็ กวาดเอาไปทิ้งที่กองขยะ ไม่มีสาระต่อไป

ชีวิตคนเรานั้นก็เป็นอย่างนั้นแหละโยม วันหนึ่งก็จะร่วงโรยเหี่ยวแห้งแล้วก็ตกลงบนพื้นดิน แต่คนตกบนพื้นดินไม่มีใครเก็บเอาไปบูชา ไม่มีใครเก็บเอาไปใส่แจกัน ไม่เอาประดับไว้ที่ห้องรับแขก แต่เค้าส่งมาวัดปิดมิดชิดใส่โลงเรียบร้อย เอามาตั้งบนที่วัด ตามฐานะ คนมีสตางค์ก็ตั้งนานหน่อย คนสตางค์น้อยก็ตั้งน้อยหน่อย แล้วก็ส่งเข้าเตาเผาเป็นขี้เถ้า เป็นขี้เถ้าแล้วก็เอาไปไหนดี ? เอาไปทิ้งมหาสมุทรดีที่สุด ไปที่ปากอ่าวรี ?.. รีว่าจะเที่ยวพทยาเอากะถูกไปเที่ยวด้วย แล้วเช่าเรือหางสักลำหนึ่งออกไป แล้วก็ทิ้งลงไปทะเลทะเลมันกว้าง มันลึก ทิ้งเท่าใดมันก็ไม่หมดไม่สิ้น ดีไม่หยุดอย่าเอามาสร้างที่เก็บไว้ตามวัด นี่มันยุ่ง เก็บไว้ตามกุฏิบ้าง เก็บไว้ตามที่ไหนบ้าง เทียวสร้างบรรจุไว้ข้างวัด

วัดนี้.. ห้ามแล้ว ใครจะมาสสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิไม่รับแล้ว เพราะมันมากเต็มวัด รกวัดไม่ได้เรื่องอะไร ให้เอาไปทิ้งทะเลดีกว่าสะดวกสบายดีไม่รก ใครนึกถึงก็ไปยื่นขายฝังมองไป นั่นแหละ คุณพ่ออยู่นั่นแหละ คุณแม่อยู่นั่นแหละ คุณปู่อยู่นั่น คุณย่าอยู่นั่น แล้ววันหนึ่งฉันจะมาอยู่ด้วย

สอนใจ เพราะว่าตายทุกคน ไม่มีข้อยกเว้น ไม่ว่าจะเป็นอะไร เป็นคนมั่งมี เป็นคนยากจน เป็นคนโง่ เป็นคนฉลาด เป็นนักการเมืองผู้ยิ่งใหญ่ เป็นนักการเมืองผู้โกงกินบ้านเมือง ตายหมดไม่เหลือสักคนเดียว แล้วเหลือใครอยู่บ้างละ ไม่เหลือตายหมด เวลาตายก็ไม่เห็นเอาอะไรไปได้ ไปชุดหนึ่ง รองเท้ากางเกง เสื้อชั้นนอกชั้นใน หมวก ไม่ต้อง เพราะไม่ต้องอยู่

กลางแดด ไปนอนอยู่ในโลงสามวันเจ็ดวัน ถ้าใส่โกศก็นอน นานหน่อย แล้วเขาก็เอาไปเผา หมดเป็นขี้เถ้าไม่มีอะไร มี เหลืออยู่บ้าง คนทำตีกีเหลืออยู่ ทำชั้วก็เหลืออยู่ แต่ทำตี เหลือไว้ให้คนชม ทำชั้วเหลือไว้ให้คนตี ตายแล้วก็ยังดำตาม หลัง แต่ทำตีคนก็ชมตามหลัง เป็นเกียรติเป็นศรีแก่ลูกแก่หลาน แต่ถ้าทำชั้วก็ไม่ได้เกียรติได้ศักดิ์ศรีอะไร

เราไม่ได้เกิดมาเพื่อความชั่ว เราเกิดมาเพื่อความ เป็นคนดี ก็ต้องสะสมความดี ทำดีเรื่อย ๆ ไป ไม่ต้องรีบร้อน ไม่ต้องแข่งกันทำไม่ต้องทำเพื่อความอยากจะได้โน่นได้นี้ ทำบุญ อยากได้นั่นได้นี้มันเป็นทุกข์ มันไม่ได้เหมือนใจ

พระก็สอนไม่ถูก สอนให้คนอยากนะมันไม่ถูก ต้อง สอนให้คนไม่อยากถึงจะถูกต้อง คือปกติคนมันอยากอยู่แล้ว อยากอยู่แล้ว ไปสอนให้อยากเข้าไปอีก เหมือนกับเอาน้ำ โสโครกมาซักผ้าสกปรกโสโครก มันก็ยังโสโครกใหญ่ลงไป

คิดให้ตึ้นะ โยมนะ สอนผิตนะ ไม่ถูกตามคำสอนของ
พระพุทธเจ้า **พระพุทธเจ้าสอนให้ไม่อยาก ไม่ใช่อสอนให้อยาก**
สอนให้ทำลายความเห็นแก่ตัว แต่เราพอกพูนความเห็นแก่ตัว
สอนให้อยาก คือสอนให้เห็นแก่ตัว สอนให้เอานั่นเอานี่เอา
ตายแล้วก็ยังจะไปเอาอีกมันไม่ถูก สอนอย่างนั้นมันไม่ถูก

ทำไมจึงสอนอย่างนั้น สอนเพื่อให้โยมอยาก อยาก
แล้วจะได้บริจาคเงินมาก ๆ และเอาเงินไปใช้ นี่แหละเขา
เรียกว่าเอาสวรรค์มาล่อ เอานรกมาขู่ ผิดหลักคำสอนของ
พระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าไม่ได้เอาอะไรมาล่อมาจูงใจ สอนให้ทำ
อะไรก็เพื่อให้ถูก เกลาให้มันบางลงไปสักหน่อย ให้มัน
โปร่งใสลงไปสักหน่อย นั่นถูกต้อง

อันนี้ถ้าสอนให้มันหนา ให้มันหนัก มันไม่ถูกต้อง สอน
ผิต แต่ว่าโยมชอบ โยมชอบทำบุญอะไร อ้อ.. โยมมีนั่น มีนี่สม
ความตั้งใจสาธุ..

เขาสอนให้โง่ชอบ สอนให้ฉลาดไม่ค่อยชอบ สอนให้มี
นั้นมีนี่ ชอบ สอนให้ไม่มี ไม่ชอบ มันเป็นอย่างนั้น เพราะ
อย่างนั้นพระท่านจึงสอนให้โง่สบายใจ เรียกว่าได้บุญ คือ
สบายใจ ล่อให้สบายใจเหมือนเด็กร้องไห้ เอาขนมมาล่อ อย่า
ร้องอย่าร้อง กินขนมดีกว่า เด็กก็หยุดร้อง ได้กินขนม พอกิน
ขนมหมดแล้วก็ร้องต่อ เพราะว่ามันร้องทีไรได้กินขนมทุกที
แล้วมันร้องเรื่อย พออยากกินขนมมันก็ร้องแง ๆ อยู่นั่นแหละ
แม้อีกเอาขนมมาให้ไม่จบ

เราทั้งหลายก็เป็นเหมือนกับเด็กอ่อน ชอบร้อง ชอบ
ขอ ขอนั้น ขอนี้ มาวัดแล้วมาขอ พอมาถึง “มาทำไมโยม”
‘มาขอพรจากท่านหน่อย’ “พระอะไร” ‘อะไรก็ได้ที่ให้มันดีขึ้น’

ไย.. ทำเอาเอง(หลวงพ่อบอกทำเอาเอง) อยากได้
อะไรก็ทำเอา ไปเที่ยวขอคนอื่นไม่ได้ มันหน้าขายหน้า ทำเป็น
เด็กอมมือไปได้ ไตปานนี้แล้วยังเป็นเด็กอมมือ ไปเที่ยวขอนั้น
ขอนี้ มันไม่ถูกต้อง ต้องทำเอา

สิ่งทั้งหลายเกิดจากเหตุ เหตุมันอยู่ที่ตัวเราเอง ทำเอา
อยากจะเป็นทุกข์ก็ทำเหตุให้มันเกิดทุกข์ อยากจะฉิบหายก็
ทำเหตุให้มันฉิบหาย เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน คบเพื่อนชั่ว
สนุกสนานในทางสิ้นเปลืองเงินทอง ไม่เท่าใดก็ได้จํานานา
จํานาสวน ฉิบหาย ทำเอา อยากได้อะไรก็ทำเอา

แต่ว่าไม่มีใครอยากได้ชั่ว ก็ไม่อยากได้ชั่ว ก็อย่าทำชั่ว
อยากได้ดีก็ทำดี ทำดีไป ทำจนไม่อยาก ถ้าทำดีจนไม่อยากจะ
ใช้ได้ ถ้าทำดียังอยากอยู่ก็ยังไม่ได้ ก็ยังเวียนว่ายอยู่ใน

กองทุกข์ แต่เมื่อใดเราทำดีโดยไม่อยากดี ไม่อยากได้ดี นั้นละ
ใช้ได้ ถูกต้องแล้ว คือทำโดยไม่เอาละมันถูกต้อง ถ้าทำจะ
เอาละมันไม่ถูกต้อง เพราะการเอาละมันเป็นทุกข์ ไม่ได้
ตั้งคิดก็เป็นทุกข์ ไม่ได้ตั้งใจก็เป็นทุกข์ ทุกข์เพราะจะเอา

พระพุทธเจ้าท่านสอนไม่ให้เอา ให้ให้ ให้จนหมดตัว
ให้หมดตัวนะ ให้ยังใจ คือหมดความยึดถือ หมดความคิดที่
จะเอา นี่แหละเรียกว่าให้หมดตัว ตอนหมดตัวมันไม่มีอะไร
จะยึด ไม่มีอะไรจะแบกจะถือ มันก็เบา ถ้ายังเพียวแบกเพียว
ถือมันก็หนัก มันไม่เบาจึงต้องให้มันก่อน ให้มันเบา ให้ตัวตน
ให้มันหมดไปจนไม่มีตัวจะให้ ไม่มีตัวจะเอา ไม่มีตัวจะสุข ไม่มี
ตัวจะทุกข์ หมดตัว ให้หมดตัว หมดตัวก็สบาย เขาเรียกว่าเป็น
“อนัตตา” เราสวดทุกวันนะ สัพเพ อัมมา อนัตตาติ ธรรมทั้ง
หลายทั้งปวงเป็น อนัตตา สวดทุกวัน

นั่นแหละหัวใจของพระพุทธศาสนา หัวใจของ
พระพุทธศาสนา คือเรื่องอนัตตา

ถ้าหากว่าใครไปสอนว่าพระพุทธศาสนามีอัตตา สอนผิด เป็นมิจฉาทิฎฐิ เป็นการทำลายรากฐานของพระพุทธศาสนาให้เสียหาย ผิดมาก ถ้าสอนว่าพระพุทธศาสนามีอัตตานี้ผิด ผิดมากเลยทีเดียว ผิดอย่างร้ายแรง เป็นมิจฉาทิฎฐิอย่างร้ายแรง เพราะมันขัดต่อหลัก “อนัตตา” **พระพุทธเจ้าสอนอนัตตา คือ ความไม่มีตัว แยกออกหมด ตัวไม่มี เราต้องหัดแยก หัดพิจารณาร่างกาย**

ในบทสวดมนต์นั้นมีว่า **อตถิ อิมัสมิง กาเย** ในกายเรานี้มี มีอะไรบ้างล่ะ มี**เกสา** ผมทั้งหลาย **โลมา** ขนทั้งหลาย **นะขา** เล็บ **ทันตา** ฟัน **ตะโจ** หนัง **มังสัง** เนื้อ แยกไปหมด ถอด ถอดออก ถอดตัวเราออกให้หมด เอาไปวางไว้ ถอดผมไปวางไว้ ถอดขนไปวางไว้ ถอดเล็บไปวางไว้ เนื้อหนังมังสา ล้างใส่อะไรถอดออกมากองไว้

แล้วหากคน หาดูสิว่า ไ้ตัวตนมันมีที่ไหน ?

เมื่อออกหมดแล้วตัวมันมีที่ไหน มันไม่มี ถอดแยก
ออกหมดมันไม่มี เหมือนเรามีตะกร้าใส่ของมาใบหนึ่ง เอามา
ชักเล่น ถอดไม้ไผ่ออก ถอดออก ถอดออก ถอดออก ตะกร้า
ล่ะ ?.. หายไปแล้ว ตัวคำว่า “ตะกร้า” มันหายไป ชะลอม
หายไป เพราะว่าเราถอดออกไปหมดแล้ว

โรงเรียนหลังนี้เกิดขึ้นตรงนี้ ไอ้สถานที่ตรงนี้นั้นไม่มี
โรงเรียนเป็นที่ธรรมดาว่าง ๆ เปล่า ๆ ต้นไม้ขึ้นกรูกร้างพอ
ตัดต้นไม้ออกแล้วก็สร้างโรงเรียน โรงเรียนนี้มันประกอบด้วย
อะไรบ้างแยกดูสิ ประกอบด้วยไม้ ด้วยเหล็ก ด้วยหิน ด้วย
ทราย ด้วยน้ำ เอามาผสมกันเข้า เข้าแบบพิมพ์ เป็นเสา เป็น
คาน เป็นพื้น เป็นหลังคา

รู้้ออกหมด..! เอ้า.. โรงเรียนหายไปไหน ?

โรงเรียนไม่มี เพราะเรารู้้ออกหมดแล้ว แยกออก
หมดแล้ว โรงเรียนก็ไม่มี รถราคาแพง รถเบนซ์ราคาแปดล้าน
เอามาซีกันให้ชนเล่น ไม่ชนเฉย ๆ คนในรถพลอยตายไปด้วย

เอามาถอดดูซิ ถอดล้อโยนไป ถอดหลังคา ถอดเครื่องประกอบ ถอดออกหมด เครื่องยนต์ก็ยกออก ก็รื้อเครื่องออกหมด รถยนต์คันนั้นหายไป เครื่องยนต์หายไป กำลังวิ่งก็หายไป หายไปหมด รถไม่มีเพราะเราถอดออกหมดแล้ว

พระเจ้าปเสนทิโกศล มีความทุกข์หนักเพราะมเหสีสวรรคต มเหสีนั้นชื่อ “พระนางมัลลิกาเทวี” เป็นพระนางที่ดีมาก เป็นสัมมาทิฐิ นับถือพุทธศาสนา คอยประพวงสามิในเรื่องหลายเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เช่นสามิจะบูชาญ ฆ่าสัตว์ ฆ่าอะไรบูชาญ นางก็ว่าใครแนะนำให้กระทำการบูชาญ “บุโรหิต” บุโรหิตก็เรียกว่าที่ปรึกษาพระเจ้าแผ่นดิน เป็นผู้แนะนำ บุโรหิตเป็นคนไม่มีความรู้ ทำไม่ไปถามพระพุทเจ้า ซึ่งเป็นบุคคลผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

พระเจ้าปเสนทิโกศลนึกได้ ก็เลยไปเฝ้าพระพุทเจ้า ทูลถามพระองค์ก็อธิบายให้เข้าใจหลัก มสังยุตต์* การเผาไหม้โทษใหญ่ ๆ เฝ้าให้เป็นถ่านจะได้บูชาญ จัดว่าตัดทอนทิ้งลงไป ทิ้งลงไป เรียกว่าอย่างกันใหญ่ คนก็ไม่ได้กินเพราะเคี้ยวไม่ให้กินเนื้อ ทำชะอย่างนั้นเลยเลิก เป็นบาปเป็นทุกข์ เบียดเบียนสัตว์เปล่า ๆ ไม่ได้เรื่องอะไร เลิก

พระนางคัดค้านอย่างนั้นบ่อย ๆ คอยประพวงพระเจ้าแผ่นดิน แม่บ้านเป็นคนสำคัญในบ้าน ถ้าแม่บ้านเป็นสัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกมีความเข้าใจถูกต้อง คุณสามิ ถือหางเสือ

มสังยุตต์* อธิบายหลักของอนัตตาที่พระพุทเจ้าทรงแสดง (อ่านเพิ่มเติมที่พระสูตรตันตปิฎกเล่ม ๑๐ สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค อนิจจวรรคที่ ๑ อัฐมคติดอนิจจสูตร)

ครอบครัวให้เรียบร้อย สามีจะไม่เหลวไหลแต่ถ้าแม่บ้านเป็นคนมักมากอยากได้ อยากร้าย อยากใหญ่ อยากโต ก็ยุสามีให้กระทำความผิด สามีคนอื่นจะไม่เก่งนะ ภรรยาขี้ขี้้น ถ้ายุเวลากลางคืน กระซิบข้างหู “ท่าน ทำไมท่านไม่ทำอย่างนั้น ทำไมท่านไม่ทำอย่างนี้ มีทางจะได้ทำไมไม่เอา ใจอยู่ทำไม มีปัญหาอะไรเล่า” ภรรยาขี้ขี้้นนะ

ตื่นเช้าสั่งการโก่งกันคอร์ปชั่นกันล่ะ ได้ยุ่งกันไปหมด เพราะแม่บ้าน

แต่ถ้าได้แม่บ้านดีคอยเตือน คอยชี้ คอยบอก คอยประคับประคองสามี ไม่ให้เสียคน ไม่ให้ตกต่ำในทางความคิด และการกระทำเรียบร้อยเจริญก้าวหน้า สำคัญนะแม่บ้านนี้สำคัญ พระนางมัลลิกาเค้าเป็นแม่บ้านที่ดีของพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่ว่าสังขารทั้งหลายไม่เที่ยงแก่ลงมันก็เจ็บไข้ได้ป่วย แล้วก็ตาย พระเจ้าปเสนทิโกศลเสียใจมากไม่เป็นอันออกว่าราชการ เก็บตัวเป็นทุกข์

ผิด .. ถ้าไปนั่งเป็นทุกข์นี่ผิดไม่ถูกต้อง เป็นความโง่อย่างหนึ่งที่เราเป็นทุกข์ ไม่ว่าทุกข์เรื่องอะไร ใจทั้งนั้น ถ้าเรามีปัญญาเราก็ไม่ทุกข์ เพราะเราคิดได้ ปลงได้ จะไปนั่งทุกข์ทำไม หัวเราะซะด้วยซ้ำไป เฮอ..น่าดูน่าดู ชีวิตนี้น่าน่าดู น่าดู หัวเราะ..

อันนี้ถ้าไปนั่งเป็นทุกข์มันก็ไม่ได้อะไร ความทราบไปถึงพระพุทธเจ้าว่าพระเจ้าปเสนทิโกศลเป็นทุกข์ ก็เลยไปหาไปในวัง ปกติพระพุทธเจ้าไปในวังก็ขึ้นไปบนปราสาทห้องรับแขก

ไปนั่งอยู่ที่นั่นแหละ เดี่ยวพระเจ้าแผ่นดินก็ออกมากราบไหว้
สนทนากัน แต่วันนั้นไม่ขึ้นไปบนปราสาทอย่างเคยไป

ไหน .. ไปที่โรงรถเก่า ๆ โรงเก็บรถเก่า โยมเคยไป
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่แห่งหนึ่งเก็บราชรถ นี่..ราชรถ ถ้าพระเจ้า
แผ่นดินไม่ตายก็ได้ใช้ ถ้าพระเจ้าแผ่นดินตายก็เอามาใช้ ใช้
ทำอะไร บรรทุกโกศพระศพออกจากประตูวิเศษชัยศรี ค่อย ๆ
มาทางสนามหลวง ยกพระโกศขึ้นบนเมรุ ค่อยเผต่อไป เขา
ใช้อย่างนั้น หลายคัน สงฆ์อาจจะออกไปนั่งอยู่แถวนั้นแหละ
แถวโรงเก็บรถเก่า

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบ เพราะอำมาตย์ไปทูล
ก็เลยเสด็จลงไปเฝ้าพระพุทธเจ้าในโรงรถ ไปถึงก็ถามว่า

“พระองค์เสด็จมาทำไมไม่ขึ้นไปบนปราสาทอย่างเคย”

พระพุทธองค์จึงตอบว่า “ที่นี้มันอากาศดี มีสิ่งควร
ศึกษาหลายอย่าง ก็พาพระเจ้าปเสนทิโกศลเดินชมรถ ต้องการ

จะสอนแบบสาธิต สมัยนี้เขาเรียกว่า “สาธิต” คือแสดงตัวอย่างให้เห็นเดินไปสุดโน้น รถคันนี้เก่ามาก สร้างในสมัยไหน

โอ้.. คันนี้เป็นของพระเจ้าทวดสร้างไว้ คันนี้ของพระเจ้าปู่สร้างไว้ ของเสด็จพ่อฯ คันนี้สร้างในสมัยหม่อมฉันถามบอกให้รู้ว่าเป็นรถของใคร พระองค์ทรงถามเรื่องรถประกอบไปด้วยอะไร กลอนรถ ล้อรถ ตัวถังรถ หลังคารถ บันไดรถ ถามหมดเลยโยม.. ทีละชิ้นทีละชิ้น ทีละชิ้น เขาเรียกว่าสอนแบบสาธิต เหมือนสอนเด็ก ๆ

เวลานั้นพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็เหมือนเด็กคือ โง่.. โง่เหมือนเด็ก ถามไปถามมาแล้วถามว่า เอ.. แล้วรถมันอยู่ตรงไหน ถามว่านี่รถมันอยู่ตรงไหน ? พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ทรงตอบว่า เพราะเอาสิ่งต่าง ๆ มารวมกันเข้าประกอบกัน จึงเรียกว่ารถ “ถ้าถอดสิ่งต่าง ๆ ออกหมด รถมีมัย ?” รถไม่มี

อ้าว.. รถมันไม่มีเพราะถอดออกหมด รถก็เลยไม่มี ไม่มีรถ ไม่มีก็เป็นอนัตตา

แล้วก็พูดไปทุกเรื่อง เรื่องอื่นต่อไป ดึงเข้าหาเรื่องได้ทราบว่ามีหยาบพิตรเป็นทุกข์มาก เรื่องพระนางมัลลิกาเทวี สวรรคต พระนางมัลลิกามีตัวตนจริง ๆ หรือเปล่า ถามไปซักไป พระเจ้าปเสนทิโกศลก็พบความจริงว่า ไม่มีอะไรที่น่าคิดถึง ไม่มีอะไรที่น่าอาลัยอาวรณ์ เพราะว่าสิ่งทั้งหลายมันเกิดขึ้น ดับไป

สามเรื่องนั้น เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เวียนอย่างนี้ ละโยม

เรียกว่า “วงเวียน” มันมีอยู่สามเรื่อง “เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป” แบบเดียวไม่นาน เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป โยมทุกคนกำลังเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป การที่เปลี่ยนอยู่อย่างนี้เรียกว่า “ชีวิต” **ตัวชีวิต คือการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** ขณะเดียว ขณะจิตเดียว

แต่เรานึกว่ามันถาวร นึกว่ามันมีตัว เพราะไม่รู้จัก แยกแยะ แต่เราแยกแยะออกแล้ว ตัวไม่มี ไม่มีอะไรน่ายึดถือ น่าเอนาเป็นกว่าอะไร ๆ เป็นกองหรรอก

จันทาลหรือว่าคนปัญญาอ่อน ชอบคิดว่ามีตรของฉัน ทรัพย์ของฉัน อะไรของฉัน เพราะว่าตัวฉันยังไม่มี แล้วจะมีอะไรเป็นของฉันได้อย่างไร ตัวฉันยังไม่มี แล้วมันจะมีอะไรเป็นของฉันได้อย่างไร ฐานมันอยู่ตรงนี้

พระพุทธเจ้าท่านสร้างฐานให้เห็น ว่าไม่มีอะไรที่เป็นตัวตน เป็นอัตตา แต่ศาสนาอื่นดู ซึ่งเกิดก่อนพระพุทธศาสนา เขาสอนเรื่องอัตตา มีตัว ตัวนั้นก็วิญญูณนั่นเอง

เราเข้าใจว่า “**วิญญูณเป็นตัว**” แต่เราสวดทุกวันว่า “**วิญญูณังฯ อนัตตา**” รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ เป็นอนัตตา ไม่มีเนื้อแท้ มันผสมกันเข้า ไหลไปตามอำนาจของการปรุงแต่ง ชั่วระยะสั้น ไม่ถาวรไม่คงทน แต่เราไปนึกว่ามันถาวร มันคงทน มันยั่งยืน คนที่นึกว่าวิญญูณเป็นตัวนะ กลายเป็นตัวถาวร อันนี้หนังสือคำสอนในพระพุทธศาสนา เขาเรียกว่า ยุคอรธกถาพระบาลีนี้ บาลีล้วน พระไตรปิฎก อรรถกถา คือ คำอธิบายพระไตรปิฎก ฎีกา คำอธิบาย อรรถ

กถา อนุฎีกา คำอธิบายมันหลายชั้น เราไปอ่านอะไรถ้าไปอ่านหนังสือรุ่นหลัง ๆ มันมีของเพิ่มเข้าไปเยอะ มีลัทธิใหม่แตกเข้ามาปนอยู่มากมาย

ตัวอย่างเช่นว่า “คัมภีร์ธรรมบท” เป็นหนังสือที่พระเรียนภาษาบาลีเรียนเอามาเรียนกัน ประโยคสาม ประโยคสี่ เรียนไฉนนี่ เรียนคัมภีร์ธรรมบท คัมภีร์ธรรมบทเราอ่านเฉพาะเรื่องนั้น เราก็เข้าใจเขว เข้าใจว่ามีวิญญาณถาวร ร่างกายนี้สลาย วิญญาณออกจากร่าง ออกจากร่างท่องเที่ยวไป หรือไปเกิด ณ ที่ใดที่หนึ่ง “คำอธิบายแบบนี้ไม่ใช่พุทธศาสนา”

แต่ที่เราอ่านกันมากหนังสือนี้เรียนกันมาก เลยтикหักเอาว่าเรียนอย่างนั้นเป็นอย่างนั้น มีวิญญาณที่เป็นตัวออกจากร่างนี้ไปเข้าร่างโน้น ร่างโน้น ในคัมภีร์ธรรมบท บางเรื่อง “ออกจากร่างคนไปเข้าในร่างหมา” คนไปเกิดเป็นหมา หมา..

พระมาบิณฑบาต(หมา)ก็ไปติดพันพระ เพราะพระให้อาหาร(หมา) พระมา(หมา)ก็มารับพระ (หมา)พาพระเข้าไปในบ้าน ไปบิณฑบาต แล้ว(หมา)ก็ไปส่งพระ ต่อมาหมาตัวนั้นตายไปเกิดเป็นเหวดา หมาไปเกิดเป็นเหวดาอยู่ในสวรรค์วิมาน จากเหวดาลงมาเกิดเป็นคน เกิดเป็นคนไปกันใหญ่ เพลิดเพลิน สนุกดีเกิดมาอย่างนั้น เรียกว่ามีตัวถาวรให้ไปเกิด คือตัววิญญูณถาวร

ไฉ่วิญญูณถาวรนั้นเป็นอัตตา ไม่ใช่ไม่ถูก แต่ว่าหนังสืออรรถกถา เขียนไว้อย่างนั้น เราก็เชื่อตามนั้น เลยพูดกันว่าวิญญูณไปเกิด อะไรไปเกิด ตายแล้วเกิด ตายแล้วไม่เกิดพูดอย่างนั้น “พูดว่าตายแล้วเกิดก็ไม่ถูก ตายแล้วไม่เกิดก็ไม่ถูก” ไม่ถูกทั้งคู่ ถืออย่างไรเรียกว่าถูก ถือว่ามันสุดแล้วแต่เครื่องปรุงแต่ง ถ้าเครื่องปรุงแต่งปรุงถูกต้อง มันก็ไปเป็นอะไรได้ ถ้าปรุงไม่ถูกต้องมันก็เป็นอะไรไม่ได้

พุทธศาสนาสอนไว้อย่างนั้น ไม่สอนว่าตายแล้วเกิด ไม่สอนว่าตายแล้วสูญ ถ้าเชื่อว่าตายแล้วเกิดเป็นสัสสตทวิฏฐิ* เป็นมิจฉาทิฏฐิอันหนึ่ง สอนตายแล้วไม่เกิดก็เป็นมิจฉาทิฏฐิเหมือนกัน **อุจเจททิฏฐิ**แปลว่าการสูญ เขามีอยู่ในอินเดีย

พระพุทธเจ้าไม่เอาทั้งสองอย่างแต่อยู่ตรงกลาง อยู่ตรงกลางว่ามันสุดแล้วแต่เครื่องปรุงแต่ง ถ้ามีเครื่องปรุงแต่งก็เกิด ไม่มีเครื่องปรุงแต่งก็ไม่เกิด แล้วไม่มีตัวให้เกิดมันเกิดเพราะการปรุงแต่ง ปรุงถูกส่วนก็กลายเป็นคนเป็นอะไร ขึ้นมาเป็นไปตามเรื่อง แล้วมันก็ตายไปไม่มีสิ่งถาวร

อันนี้คำว่า **“วิญญูณ พุทธศาสนาหมายถึงอะไร”** หมายถึงความรู้ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ

สัสสตทวิฏฐิ* ความเห็นว่าเที่ยง มีตัวตนที่ยั่งยืน ความเห็นไปข้างผิด การถือเอาโดยคลาดเคลื่อนไปจากธรรม อันใด มีลักษณะเช่นว่านี้ เรียกว่า สัสสตทวิฏฐิ

ตาเห็นรูป เกิดความรู้ทางตาเรียกว่า “จักขุวิญญาณ” หรือพูดทางภาษาไทยเรียกว่าความรู้ทางสายตา

หูได้ยินเสียง เกิดความรู้เรียกว่า “โสตวิญญาณ” คือความรู้ที่ได้รับจากประสาทหู

จมูกได้กลิ่น เราว่ามีกลิ่น ความรู้นั้นเรียกว่า “ฆานวิญญาณ” เป็นความรู้ทางตา หู จมูก

ลิ้น เราแตะรสเปรี้ยวหวาน มันเค็มเรารู้ เรียกว่า “ชีวาหาวิญญาณ”

กาย ถูกอะไรรู้ ใครมาจับกายเราเรารู้ ลมมาถูกกายเรารู้ ร้อนถูกรู้ เย็นถูกรู้ เรียกว่ากายวิญญาณ หรือ “โผฏฐัพพะ” หมายถึงสิ่งที่มากระทบแล้วเกิดความรู้สึกรู้สึก แล้วก็ไปสู่ใจ

ใจ รับรู้เป็น “มโนวิญญาณ” วิญญาณเหล่านี้ไม่ใช่ของแท้ ไม่ใช่ของแท้ มันเกิดจากการผสมปรุงแต่งตา รูป วิญญาณ สามเรื่อง จึงเกิดความรู้ทางตา หู เสียง วิญญาณ เกิดความรู้ทางหู ทางกลิ่น ทางอะไรเหมือนกัน เกิดอย่างนั้นมันไม่มีเนื้อแท้ มันเกิดดับเกิดดับอยู่ตลอดเวลา ไม่ใช่สิ่งถาวร

โยมเห็นรูป เดินผ่านไปแล้วก็ผ่านหายไป ได้ยินเสียงหายไป ได้กลิ่น กลิ่นอะไร หายไปแล้ว ได้รสอาหารมันก็หายไป ได้สิ่งกระทบกายมันก็หายไป ความรู้สึกเกิดที่ใจมันก็เกิดดับ เกิดดับ แล้วมันก็หายไป ไม่มีตัวแท้

มันเป็นแต่เพียงผสมกันเข้าเกิดขึ้น มีอำนาจแล้วก็แตกไปเท่านั้น คล้ายกับเครื่องยนต์ เครื่องยนต์เราสตาร์ทเครื่องติด ดัง ดังขึ้นมา แสดงว่าเครื่องติดแล้ว มันติดได้

เพราะอะไร เพราะมีไฟ ไฟเกิดจากน้ำมัน ทำให้ลูกสูบหมุน ทำให้ล้อหมุน รถวิ่งได้ มันก็วิ่งไปได้ตราบเท่าที่มีน้ำมัน หล่อเลี้ยง พอหมดน้ำมันหล่อเลี้ยงมันก็หยุดปั๊บเลย ก็ตาย หรือหมดแบตเตอรี่สตาร์ทไม่ติด มันก็ตาย

“สิ่งทั้งหลายมันเกิดการปรุงแต่งซึ่งกันและกัน แล้วก็เป็นไปตามอำนาจของการปรุงแต่ง”

เราจะไปจับเอาตอนใดตอนหนึ่งว่าเป็นตัวจริงก็ได้ เป็นของฉันก็ได้ เพราะถ้าเราจะไปจับ ไปยึดเอาตอนใดตอนหนึ่ง โอ้ตัวนั้นมันก็เป็นทุกข์ โยมไปยึดถือเท่ากับโยม

เป็นทุกข์ ลูกป่วยไปนอนโรงพยาบาล โรงพยาบาลเอกชนก็เสียเงินมากหน่อย เพราะเขาตั้งขึ้นเพื่อหาเงิน จ่ายสตางค์เยอะ แต่ถ้าไปโรงพยาบาลเมืองเสียหน่อยหน่อย เพราะเขาตั้งขึ้นเพื่อสงเคราะห์ประชาชน แต่ต้องเอาสตางค์มาหล่อเลี้ยงบ้าง ถ้าไม่เอาเลยก็ล้มเหมือนกัน อยู่ไม่ได้ อันนี้เราก็เป็นทุกข์เรื่องลูกเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นทุกข์อย่างนั้น เพราะอะไร

ตัวทุกข์มันอยู่ที่อะไร อยู่ที่เราคิดว่าลูกฉันเป็นไข้ ลูกฉัน มีตัวฉัน แล้วก็มีลูกของฉัน ลูกเป็นไข้เราก็เป็นทุกข์ ทุกข์ในเรื่องจะต้องรักษา ต้องเสียเงินกันมากมาย

เป็นทุกข์เพราะว่าเรายึด ว่าลูกของฉัน สามียของฉัน ภรรยาของฉัน รถของฉัน แหวนของฉัน เยอะมากมาย ของฉันเยอะ “ยิ่งของฉันมากเท่าใด ทุกข์มันก็มาก” ถ้ามีหนึ่งคนทุกข์หนึ่งคน ถ้ามีสองทุกข์สอง มีสามก็ทุกข์สาม เรียกว่าดับเบิลทุกข์ ทุกข์ ๆ เป็นอย่างนั้นแหละทุกข์ ทุกข์..

เป็นทุกข์เพราะยึดถือ ยึดถือว่าของฉัน

อันนี้ คนเราโดยปกติมันก็ยึดถือมัน จับไว้ของฉัน ของฉัน ไม่ปล่อยไม่วาง ไม่มีเรื่องปัญญา ถ้ามีเรื่องปัญญามันก็ไม่เกิดทุกข์ “ถึงยามได้ ได้ให้เป็นไม่เป็นทุกข์ ยามจะมีก็มีให้เป็น ไม่เป็นทุกข์ มีมีไม่ทุกข์ ได้ได้ไม่ทุกข์” ด้วยอะไร

ด้วยการคิดว่า “โลกสมมุติ” ว่าเป็นลูกของฉัน สามียของฉัน ภรรยาของฉัน ทรัพย์ของฉัน แต่ว่าตัวฉันมันก็ไม่มี ไรสิ่งนี้มันก็ไม่มีเหมือนกัน ไม่มีทั้งสองฝ่าย ต่างฝ่ายต่างก็ไม่มี แล้วเราไปสร้างความมีขึ้น แล้วเรายึดว่าเป็นทุกข์ เสียหาย

ถ้านึกอย่างฉลาดมันก็ไม่เป็นทุกข์ มันก็ตายตามเรื่องของมัน ป่วยตามเรื่องของมัน เราก็รักษาไปตามเรื่อง รักษาไม่หายมันก็ตาย ตายก็ดีเหมือนกันจะได้พ้นทุกข์ไปเสียที ถ้ายังไม่ตายเราจะไปบังคับให้มันตายก็ไม่ได้ เพราะว่ามันยังไม่ถึงเวลา รักษาไปก่อน ตามหน้าที่ พอตายปุ๊บ เราก็พูดได้ทันทีว่า เอ้อ.. จบกันที่เวียทนามาหลายวันแล้ว จบกันที่ก็ดีเหมือนกัน เพราะอย่างนั้นถ้ามีคนบอกว่าคุณแม่ตาย โยมพ่อบอกว่ามันดีแล้ว พ้นทุกข์กันเสียที

เพราะยังไม่ตายก็เป็นทุกข์ ทั้งผู้ไข้ ทั้งผู้เฝ้าไข้ ตายไปสักทีก็ดีเหมือนกัน คนบางคนทรมานเวลาป่วย พอตายปุ๊บก็เลยดีใจ แต่ไม่ต้องหัวเราะนะ ถ้าหัวเราะเดี๋ยวเค้าว่าเอา นึกครี้อยู่ในใจ ตายสักทีก็ดีแล้ว ทรมานมาหลายเดือนแล้ว พ้นทุกข์สักที

คิดเป็นมันก็ไม่เป็นทุกข ของหายก็ไม่ต้องเป็นทุกข พอรู้ว่าของหายเบาใจไปเสียที มันอยู่ต้องระมัดระวัง กลัวจะตกแตก กลัวจะหาย หายไปสักทีก็ดีแล้วสบายใจ บอกใคร ๆ ว่าตอนนี้ฉันสบายใจ คำถามว่าสบายใจเรื่องอะไร เพชรหายเครื่องเพชรหายสบายใจ เพื่อนก็นึกมองหน้า อะไร คนมันวิปلاسอะไร ? เพชรหายยังทำเป็นไม่เดือดร้อน

เขาไม่รู้ความจริงเราเป็นผู้มีปัญญา เพราะเรารู้ว่ามันไม่ใช่ของฉัน หายไปก็เป็นเรื่องธรรมดา

ไอ้คนได้ คนที่ได้ไป ก็ไม่ได้อยู่ถาวรหรอก ก็หายต่อไป มันหายทั้งนั้นแหละ ไม่มีอะไรเป็นของใคร **มันเป็นสมบัติของธรรมชาติ** เราเอามาใช้ไม่กี่วันก็ทิ้ง เวลาได้มาก็บอกชะเลยนะว่า “เอ็งอย่าดีใจ อย่าไปนึกว่าเป็นของเอ็งนะ” เอามาใช้ชั่วคราว ยืมมาจากธรรมชาติ ไม่กี่วันมันอาจจะถูกยืมต่อไป

แล้วก็นึกในใจว่า ‘กว่าแล้ว.. ว่ามันจะต้องไปในสักวันหนึ่ง’ ไม่
ต้องกังวลกับมันอีกต่อไป

นี่แหละทุกข์ ของหายหมดทุกข์ คนตายหมดทุกข์ ไฟ
ไหม้บ้าน อ้อ.. แหม.. ทุกวันนี้มีหลายสิ่งเลือกไม่ได้ ไฟไหม้ก็
ดีแล้วจะได้เผาไหม้เป็นขี้เถ้า จะได้สร้างใหม่กันเสียที ดีใจ
หัวเราะ....

ยังมีท่านเศรษฐีคนหนึ่ง สร้างวิหารถวายพระ ไ้คน
เที่ยวกลางคืนมันแอบมานอนอยู่หน้าวิหาร ท่านเศรษฐีไปเห็น
เข้าก็ว่า ไ้คนนี้ทำมันจะเป็นนักเที่ยวกลางคืน มันมาแอบนอน
อยู่ที่นี่ มันตื่นขึ้นมองหน้าเศรษฐี มันโกรธนะ หาวาเศรษฐีว่า
มัน มันพยายบาท มันพยายบาท ก็หาวิธีที่จะฆ่าเศรษฐีให้ได้

ครั้งแรก มันมาเผาวิหารซะ ก่อนเผาวิหารเศรษฐีมา
ถึงก็แสดงอาการรำเริง ชอบอกชอบใจ ชอบใจที่วิหารถูกไฟ
ไหม้ แล้วก็พูดว่า เอ้อ.. ฉันคิดจะสร้างใหม่อยู่นานแล้ว แต่
มันไม่มีเรื่องจะรื้อ ไฟไหม้ก็ดีเหมือนกัน พาชอบใจคนที่มาช่วย
จุดไฟเผาวิหาร ขอให้มันได้รับส่วนบุญด้วย

คนเผาวิหารมันก็บอกว่า ‘กุเผาวิหารมันทั้งหลัง มันยัง
ให้ส่วนบุญกับกู’

แต่ว่าวันฉลองก็จะมาเล่นงาน วันฉลองก็มาแอบอยู่
ข้างหลังมาน จะฆ่าเศรษฐี พระมาฉันเป็นร้อย พอฉันเสร็จ
แล้ว พระก็ให้พรเศรษฐี ก็แผ่ส่วนบุญส่วนกุศล

ข้าพเจ้าขอแผ่ส่วนบุญแห่งการสร้างวิหารใหม่แห่งนี้ให้
แก่คนที่มันมาเผาวิหารข้าพเจ้า ขอให้คนนั้นมีความเจริญ มี
จิตใจสูงไม่คิดทำลายใครต่อไป ให้พรแผ่ให้

จากนั้นโจร ได้ยินเศรษฐีก็ไม่โกรธ (โจร)กุเฬาวีหาร
มันก็ยังไมโกรธ แล้ว(โจร)ออกมาวางมีด แล้ว(โจร)ก็กราบ
ท่านเศรษฐี ขอโทษ

ท่านเศรษฐีถามว่าเรื่องอะไร ?

อ้อ.. ข้าพเจ้าเป็นคนที่มาเที่ยวกลางคืนแล้วก็มานอน
ค้างที่วิหาร .. ฝ่ายเศรษฐี ก็คิดว่า คงจะเป็นนักเที่ยวกลางคืน
เท่าก็ไม่ล้าง คิดพยาบาท ทำท่านไม่ได้ก็เลยเฬาวีหารซะเลย
เฬาวีหารแล้วท่านสร้างใหม่ ยังแผ่ส่วนบุญให้ข้าพเจ้าด้วย ท่าน
ไมโกรธข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเลยทำท่านไม่ได้ ขอขอบคุณท่านที่
ให้บุญแก่ข้าพเจ้า แล้วไมโกรธกัน

เศรษฐีก็สบาย เขาคนนั้นก็สบายให้อภัยได้ ไม่ถือโทษ
โกรธกัน ถ้าเราถือโทษก็โกรธกันจนตาย จ้องจะฆ่าคน ๆ นั้น
นอนไม่หลับไม่เป็นสุข

คนพยาบาทคนอื่นไม่เป็นสุข รัชยาคนอื่นก็ไม่เป็นสุข
เกลียดคนอื่นก็ไม่เป็นสุข โกรธคนอื่นก็ไม่เป็นสุข ทุกข์ร้อน
แล้วจะหาไฟมาเผาตัวเองทำไม ไฟโกรธ ไฟโลภ ไฟพยาบาท
ไฟอาฆาต จอเงวเร เอามาเผาตัวเองทำไม มันโง่เปล่า ๆ ไม่ได้เรื่อง

ดับไฟซะ ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่พยาบาท อาฆาต
จอเงวเร เราก็อยู่ได้เย็นสบาย นอนเป็นสุขไม่ต้องฝันร้าย พอ
เคঁเอาชื่อ ทิฐิ ๆ มันเรื่องอะไร เจ็บใจอย่างนี้ มันคันอยู่ที่
กระดองใจ มันโง่ไม่ได้เรื่อง ให้อภัยมันก็หมดเรื่อง แผ่เมตตา

สมัยนี้คนฆ่าตัวตายมาก เด็กหนุ่มเรียนจบวิศวะไป
ทำงาน ได้ข่าวว่าคู่รักเมินหน้าหนี มาต่อว่า มาไม่มามือเปล่า
พกปืนมาด้วย ปืนไม่ใช่ปืนเฉย ๆ เอากระสุนใส่มาเต็มลำ
กล้องเลย โกรธกันแล้วก็เบี่ยง.. ยิ่งผู้หญิงตาย แล้วก็ยิงตัว
เองตายด้วย นอนกันคนละที่ ตายทั้งคู่

ความไม่เข้าใจ คิดผิด เพราะไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร
แล้วผู้หญิงในประเทศไทยมันมีที่ล้านมีที่ล้าน ไอ้คนนั้นมันไม่
ได้เรา มันไม่อยากแต่งงานกับเรา ก็ไม่แต่งสิ ทำไมไปปักใจ
เอากับแม่ผู้หญิงคนนั้น มันโง่จริง ๆ มีลูกชายสอนซะบ้างโยม
สอนว่ามึงจะไปรักใครอย่าไปรักหมดตัว รักสักนิด ๆ หน่อย ๆ
รักเพื่อเลือก ถ้าหากเค้าถอนไม่รักเรา ก็อย่าไปกลุ้มใจจนฆ่า
ตัวตาย เพราะยังมีผู้หญิงอื่นที่น่ารักตียังมีอีกหลายคน ทำงาน
ก่อน หาเงิน พอมีเงินแล้วก็จับฉลากก็ได้ ก็มีคนที่มาสมัครเป็น
เมียหลายคน จะไปทุกข์ร้อนมันทำไม สอนมันอย่างนั้น มันไม่

คิดให้มันยาว ไม่ใช่ว่าก็จะรักแต่ผู้หญิงคนนี้ถ้าผู้หญิงคนนี้ไม่รักกุ
กูก็จะไม่อยู่ในโลกนี้อีกต่อไป

นั่นแหละมันโง่จะตาย มันเกิดมาเพื่อรักผู้หญิงคนนั้น
ชีวิตมันมีเพียงเท่านั้นนะ มีเพียงความรักเท่านั้นนะ เราไม่ได้
เกิดมาเพื่ออย่างนั้น ถ้าเกิดมาเท่านั้นหลงพ้อตายนานแล้ว
เพราะไม่ได้รักใคร รักให้โง่ทำไม รักตัวเองสิสบาย อายุมัน
ขวัญยืน

แต่มันคิดไม่ได้ เพราะไม่มาวัด ไม่มาหาพระที่สอน
ธรรม อะไรนิดอะไรหน่อยก็ พระเขกบาล พอพระเขกบาล
ยังไม่พอ ก็.. ถ่มน้ำลายรดหัวมันอีก ก็ .. แฮ่

พระก็โง่ ลูกศิษย์ก็โง่ โง่ทั้งคู่ ทำสิ่งไม่เข้าเรื่อง ส่ง
เสริมความโง่เง่าเต่าตุ่นไม่ได้สาระอะไร มันเป็นชะอย่างนั้น
คนเราที่ไม่โง่จะเป็นผู้บริหารบ้านเมือง ยังไปให้พระเขกบาล

เล่น ไข่.. แล้วจะบริหารบ้านเมืองได้อย่างไร ตัวเองก็ยังไข่
แล้วจะไปบริหารบ้านเมืองได้อย่างไร มันไข่คนอย่างนั้น ผล
มันก็เป็นดังที่เราเห็น เสียหาย

**มันต้องฉลาดรู้ คิดถูกต้อง ทำถูกต้อง ฉลาดถูกต้อง
มีจิตยึดมั่นในคุณงามความดี จึงจะใช้ได้**

มันเป็นอย่างนั้นโยม เอาล่ะพูดมาก็สมควรแก่เวลา
พรุ่งนี้เป็นวันมาฆบูชา เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของพุทธศาสนา
ช่วยบอกคนที่ไม่ค่อยมาวัดให้มาวัดเสียบ้าง ให้มาวัด มานั่ง
สงบจิตสงบใจ มานึกถึงพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวก
ทั้งหลาย เสียตายไม่ได้พูดวิหยาตอนนี้ พูดก็ไกลไปแล้ว

อาทิตย์หน้าวันมาฆบูชา คนจัดเค้าก็ไม่จัดให้มันถูกต้อง
มันต้องพูดวันนี้ หรือก่อนนี้สักวันหนึ่งก่อนวันมาฆะ ก่อนวัน
วิสาขะ ก่อนวันอาสาฬหะ

พูดเตือนใจให้คนได้สำนึก แต่เขาก็คิดไม่ได้พวกจัด
วิหยาตมันคิดไม่ออก มันคิดแต่ว่าจะหาสตางค์วันมาฆะได้อย่างไร
โฆษณาว่า “วันมาฆบูชา” ฉายหนังเรื่องนี้ ทำแต่เรื่องเหลว
ไหลไม่ได้สาระ

เรามาวัดกันแต่เช้า มาถือศีลอุโบสถ อยู่อย่างพระ
อรหันต์เจ้าทั้งหลาย กินข้าวที่วัด พักผ่อนก่อนทำการรักษา
จิตใจให้สงบ เยี่ยงพระอรหันต์เจ้าทั้งหลาย วันหนึ่งคืนหนึ่ง

**สำหรับวันนี้ก็สมควรแก่เวลา ต่อนี้ไปขอเชิญ
ญาติโยมนั่งสงบใจเป็นเวลาห้านาที**

ข้อเตือนตน

“ จงเตือนตน แล้วทำตนให้พ้นทุกข์ทนต์ ที่ตนมี
จงทำดีเท่าที่ตนพึงทำได้ จะช่วยให้สมหทัยที่หมายปอง
โลกก็เป็นเช่นนี้แล อย่าไปแยกับมัน ที่ผันผวน อย่าตรึงตรวน
ใส่ไว้ที่ใจเรา อย่างนั่งเศร้าทุกข์ทนต์ เพราะมันเลย อยู่เฉยเฉย
แล้วทำใจให้ไร้สาระ จึ่งจะผลระความวุ่นวายจากใจได้ หนทาง
ในพระนิพพานไม่ห่างไกล อยู่ด้วยใจที่เป็นสุข ว่างทุกข์เอย. ”

พุทธทาส

พระพุทธรูป

สพพทาน์	ธมมทาน์	ชินาติ
สพพรสั	ธมมธโส	ชินาติ
สพพรติ	ธมมรติ	ชินาติ
ตณฺหกขโย	สพพทุกขั	ชินาติ

การให้ธรรม ชนฺะการให้ทั้งปวง

รสแห่งธรรม ชนฺะรสทั้งปวง

ความยินดีในธรรม ชนฺะความยินดีทั้งปวง

ความสันติตนหา ชนฺะทุกข์ทั้งปวง

ดนนาเพื่อมีลาภก็มี ได้มลาภ
 เมื่อมียศก็มี ชื่อมยศ เมื่อมีศกก็มีศก เมื่อมีสมเสริญ
 ก็มีพินทุ เป็นทอด้กนั้นน เช่นนี้ จงไปสู่อริยาภิบาลมณ
 ภิวระได้ เสนดี มีนดี ได้จะชั่ว เสนชั่ว มีนชั่ว นิมปร
 ล่าอริ พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐเจ็ดองค์ความนบข แลทอต
 ย่อมมีการผาสุก ย่อมมีตนั้นนทอได้โดยน บุญนั้นอย่างเราจะ
 รอดพ้นจากโลก: ธรรมอันกล่าวแล้วไม่ได้ ต้องติดเสียว่า
 เราจะติดทั้ง ชุมกทั้ง เรายังติดทั้ง: ไรให้เขาได้ดเนื้อ
 ร้อนใจ ก่อนที่เราจะทำอริยาบถแล้วว่า ไม่เล็ดร้อน
 แก่ตัวเราคนอื่น เราจึงทำ เราเห็นทอว่าไรทั้งอย่างไร
 ด้ทั้งเรา บดเราทำกรรมเรายังสวัก พยายามสงมกาย
 สงมวาจา สงมใจ จะต้องไปถวณแล้วไรทั้งได้โดยนทำไม
 ไม่เห็นมีประโยชน์ ไม่ต้องการติดเปล่า ๆ

ឧបសគ្គ

(ธมฺมวิตฺตโก โภิกขุ จิตฺตแพพฺพิทฺธิรณฺทราวาสี อ.กรุงเทพฯ)

ทุกชีวิต... เป็นแก่นนั้นเอง

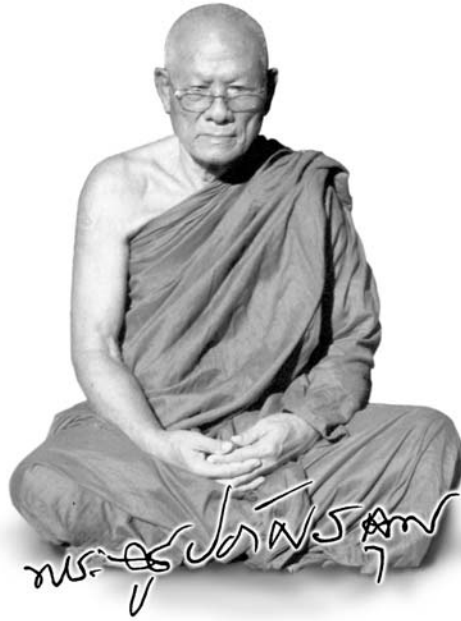
ธรรมโอวาท

พระอุปัชฌาย์ไมเคิล (อัครวิสิ จันทกัมม)

(พระอุปัชฌาย์ไมเคิล เจ้าอาวาสวัดโพธิ์สมภารมรณ อ.เมือง จ.อุตรธานี)

“คำว่าเจริญก้าวหน้าทางธรรม
มิใช่เจริญด้วยยศศักดิ์เหมือนทางโลก
หากหมายถึงใจที่นิ่ง หนักแน่น มั่นคง
คลายความยึดติดในโลก
หากผู้ใดยังหลงในยศศักดิ์
ก็ชื่อว่าหลงตนและหลงโลก
เพราะสิ่งนั้นเป็นของประจักษ์โลก”

ทุกชีวิต... เป็นแก่นนั้นเอง

๓๗

ปัจฉิมโอวาทของหลวงพ่อดญาท่าน

(พระครูปลัดไพโรจน์ วัดป่าสามัคคีศิริพัฒนาราม อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู)

เวลา ๑๘.๓๐ น. ก่อนวันมรณภาพ ๗ วัน

อะถึงหลักชัยแล้ว ถอยหลังไม่ได้ ไม่มีทางแยก ไม่มีทางเลี้ยว ทุกคนต้องถึงหลักชัยแบบนี้.. เจ้าเองดูร่างกายพ่อนี้ เจ้าเองดูให้ดี ๆ พระตถาคตก็เป็นแบบนี้ทุก ๆ พระองค์ พระอรหันต์ที่มีฤทธิ์ก็เป็นแบบนี้ทุก ๆ พระองค์

ทุก ๆ คนก็ต้องถึงหลักชัยแบบนี้ สัตว์น้อย สัตว์ใหญ่ ก็ต้องถึงหลักชัยแบบนี้.. เจ้าเองเร่งปฏิบัติ อดอย่าได้ประมาท เร่งชำระกายให้สะอาด ชำระวาจาให้สะอาด ชำระใจให้สะอาด ชำระบาปให้บริสุทธิ์ เจ้าเองยอมรับความจริงว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเข้าสู่กฎของพระไตรลักษณ์

มันไม่เที่ยง.. อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่มีอะไรที่เราจะยึดได้.

ทุกชีวิต... เป็นแก่นนั้นเอง

๓๘

ธรรมโอวาท

หลวงปู่ชา อมฺหฺมโก

(สำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าเกษมสุข ต.หนองกี่ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี)

“เห็นแต่ไม่รู้ รู้แต่ไม่เห็น”

“องอย่าประมาทในศีล ในธรรม อย่าขาดสติ ให้มีสติพิจารณาตนเอง
ให้พ้นจากทุกข์ แล้วจึงพิจารณาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์”

องตัดเสียองเอาแต่ความดี ตัดเอาความไม่ดีนั้นออกเสีย พิจารณาใน
กายให้พบในความดีงาม ๓ อย่าง ตามที่สมเด็จพะพุทธสอนไว้ ความงามภายนอก
งามภายใน คือความดีงามอยู่ในศีล ความดีงามในสมาธิ และความดีงามในปัญญา
เกิดความสว่างขึ้นเห็นถูกเห็นผิด พอกุศล ๆ ก็จะต้องอยู่ในความดีงามไม่หลงไหล
ในสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด ตามคำสอนของสมเด็จพะพุทธเจ้าพหุโคตมของเรา.

“พรของหลวงปู่พุทธะอิสระ”

๓๙

วัดอ้อน้อย (ธรรมอิสระ) อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

สังคมมนุษย์ สามารถทำให้เกิดความสุขและสันติได้ ด้วยสองมือของเรา
สองเท้าเรา หนึ่งหัวเรา หนึ่งตัวเรา และหนึ่งใจเรา

ขอ สองมือของท่านทั้งหลายจงเข้มแข็ง

ขอ สองเท้าของท่านทั้งหลายจงมั่นคง

ขอ หนึ่งหัวของท่านทั้งหลายวิเศษรุ่งเรืองเจริญด้วยสติปัญญา
รอบรู้ทิศทางทุกกาลทุกอย่างพิศดาร และละเอียดรอบคอบ

ขอ หนึ่งใจของท่านทั้งหลาย จงบริสุทธิ์มีกำลังวังชา
เป็นที่พึ่งแก่สรรพสัตว์ได้และ

ขอ หนึ่งตัวของท่านทั้งหลาย จงตั้งมั่นตระหนักรู้ว่าตนสามารถต้านทานแรงลม
และพายุร้าย ได้ทั้งทุกกาลทุกสมัย จงมีแต่ชัยชนะทุกทีพาราตริกา
เทญาณ.

พุทธะอิสระ

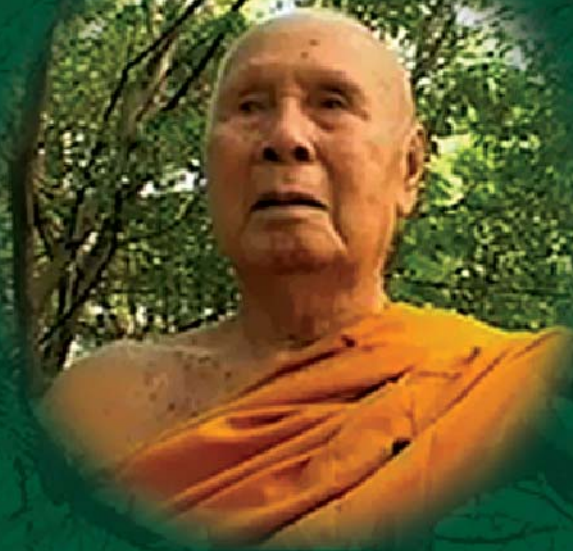
รายนามผู้ให้ธรรมเป็นทาน

เล่ม

๑	คุณนรินทร์(รัชชอุตร) - คุณธีรประภา เศวตประวิษฐกุล	๑,๐๐๐
๒	คุณชวิน - คุณมะลิวิทย์ ยงยุทธ และครอบครัว	๑,๐๐๐
๓	ร้านทองหยูซ่ง จ.อุตรธานี	๓๘๐
๔	บ้านธรรมของพระพุทธะ	๓๔๐
๕	คุณพิรุณ - คุณนฤมล - ศษ.ธนบูรณ์ จิตรยังยืน	๓๓๕
๖	คุณพิรุณ-คุณนฤมล-ศษ.ธนบูรณ์ จิตรยังยืน	๓๓๕
๗	คุณบ้ำอาภา แจ่มสายบัว (ร้านโมเนต์ กรอบรูป)	๓๐๐
๘	ร้านไคยทจัน อ.กุมภวาปี จ.อุตรธานี, คุณสมชาย - คุณพิศมร กิจการพัฒนาลิเกศ คุณธิตารัตน์ - คุณศรียุญา - คุณธวัชชัย กิจการพัฒนาลิเกศ	} ๒๐๐
๙	ร้านธนพลเกสซ์ อ.กุมภวาปี จ.อุตรธานี	
๑๐	ร้านคลังยาเกสซ์ กรุงเทพ	๒๐๐
๑๑	คุณครูแพรว ยงค์พันธ์	๑๓๕
๑๒	คุณยงค์กิตี ต้นาส่วงกุล	๑๓๕
๑๓	คุณนภาพร - คุณนิรมล ต้นาส่วงกุล	๑๓๕
๑๔	คุณชลิตา แจ่มสายบัว (ร้านศรีราชาเฟรมมิ่ง)	๑๐๐
๑๕	คุณวันชัย กำจรเมณกุล	๑๐๐
๑๖	คุณปริดาภรณ์-คุณสุทธิดานต์-คุณดรณี-คุณนิภาพร ลิ้มเกษมทรัพย์ คุณพิรุณ-คุณจิตติมา-คุณพิรเทพ ลิ้มเกษมทรัพย์	} ๘๐
๑๗	ร้านบุญดี จ.อุตรธานี	
๑๘	พ.ต.เฉลิมชัย เลี้ยงสกุล	๖๗
๑๙	ศ.ดร.พิพัฒน์ อมตฉายา	๖๗
๒๐	คุณอดิสร เจริญสุข และครอบครัว	๖๗
๒๑	หาก.ลิ้มมงคล กรุงเทพ	๖๗
๒๒	น.พ.วิสุทธิ - คุณกมลทิพย์ - ดญ.ณัฏฐา - ศษ.ชวิน - ศษ.ชวติ ต้นรัตนวงศ์	๖๗
๒๓	คุณแม่เต็กฮุย แซ่ฮ้อ - คุณธนช - คุณธาริกา พิธาวารช	๕๐
๒๔	คุณพิสิษฐ์ - คุณจิตติารีย์ จิรวรรเรืองกุล และลูกๆ	๕๐
๒๕	คุณประภาพร ไตรวิลาสกุล	๓๕
๒๖	คุณธวัชชัย-คุณวิภาศรี-คุณดรจนพร-คุณธัญญรัตน์ เลิศพงศ์ภาคภูมิ	๓๐

สิ่งทั้งหลายเกิดจากเหตุ เหตุมันอยู่ที่ตัวเราเอง
ทำเอา .. อยากจะเป็นทุกข์ ก็ทำเหตุให้มันเกิดทุกข์
อยากจะฉิบหาย .. ก็ทำเหตุให้มันฉิบหาย
เล่นการพนัน เทียวกลางคืน คบเพื่อนชั่ว
สนุกสนานในทางสิ้นเปลืองเงินทอง
ไม่เท่าใดก็ได้จํานานา จํานาสวน
ฉิบหาย ทำเอา .. อยากได้อะไรก็ทำเอา

ทุกชีวิต...เป็นเช่นนั้นเอง